

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Io. Freinshemii Commentarii in libros svperstites Q. Cvrtii Rvfi

**Freinsheim, Johann
Curtius Rufus, Quintus**

[Argentorati], [circa 1639 oder später?]

Cap. 13

urn:nbn:de:bsz:31-103771

Comment. in Curtium. l. 4. c. 12. n. 16. 19. 21. 22. & c. 13. n. 4. 5.

no aliorum commenta. haeret enim proxime membranis, & sensum habet commodissimum: Fulgore eo conspecto Macedones crediderunt Darii castra in propinquo esse, seq; in praesidia hostium temere & nec opinantes incidisse. quicquid alii hoc loco comminiscuntur. Hanc meam coniecturam validissime confirmari postea vidi, Doctissimi Gronovii literis ad Amant. Socerum scriptis, vbi sic reperi: *Memini me tentasse apud te locum Curtij lib. 4. sed postea desenerunt in manus nostras excorpta aliquot MSS. Cod. ex quibus ita legendum est; Coeli fulgor æ. t. i. i. p. s. flammaeque splendere ex Darii castris velut inlati temere praesidiis credebant. Eam lectionem multis firmiter miscella nostra. instar omnium su locus ex epist. ad Attic. 8, 15. Neque enim eos solos arbitrabamur capi, qui in armatorum manus incidissent, sed eos nihilo minus, qui regionibus exclusi, intra praesidia, atque intra arma aliena venissent: Ego nunc etiam video plane sic esse in editione Aldina. Adde eiusdem observation. pag. 123. & seq.*

4, 12, 16. *IPSOs ARMA DEPONERE*) Ex chartis assumpsi vocem: *ante ipsos*, quæ in editis deest. Acidalius pro *ante* legendum putat *inde*, sed retinco scripturam ex scripto, & Polyæno suffragante, qui hanc historiam 4, 3, 26. attingit & scribit, *ἡδὲ τὴν ὄψιν αὐτῶν τῶν ποδῶν, ἀντὶ ποδῶν ἀρμα πονεν*, *ante pedes arma ponere*. Raderus. Illa lectio leuiter me mouebat, vt dubitarem fuisse, *antesignanos arma depon.* cum idem ille Polyænus hoc quoque nominatim tradat.

LEVARE CORPORA) Ipsa armorum depositione leuarunt corpora. Quia tamen adhuc mihi displicebat ea verborum structio, diuinabam, *leuari corpore*. Metu enim *torpere* dicuntur, qui pertinere.

4, 12, 19. *TURTIOs PLANITIE*) Hoc est *turtior*, quam *planities*. turtiora enim quæ in arduo sunt, quam iacencia & plana. Poteram immunem à puerilibus eiusmodi notulis chartam seruare robustioribus curis, nisi quandoque cogent Explanatores, tueri verum planumque auctoris sensum.

4, 12, 21. *MOVEBAT*) Hanc periodum vsque ad vocem *dissimulato*, ex Iustino 11, 9, 2. huc fuisse transcriptum inter omnes constat: etiam MSS. falsum prodeuntibus: itaque inclusi vncis, vt prius alia.

4, 12, 22. *DISSIMPLATO EO*) Pronomen *eo* non habet vnde sustineatur, editi nonnulli substituunt; *dissim.* pauore, si *diss.* metu legas eodem retento sensu propius aberis à vestigiis antiquæ lectionis.

EX PÆONIA) Arrian. 3, 2, 27. *Ante Agrianos positi erant equites antecursores & Pæones, quos Arctes atque Aristo ducebant. Vniuersis autem praesituti erant equites mercenarij, Menida duce.*

4, 13, 4. *FURTO NON PROELIO*) Variat nonnihil in circumstantiis Arrian. 3, 2, 16. quem ipse conferes. Porro eiusmodi furta non licita tantum & honesta, sed & laude digna probat Lipsius Polit. 5, 17.

HOSTES. DISCORDES) Distinctione vera lucem reddidi sententiæ. minus apte prius cohaerebat; *hostes discordes &c.*

NOCTURNA TREPIDATIONE) Tacit. 4, 48, 3. *tenebrae insuper delecta, augendam ad formidinem. cum seqq.*

4, 13, 5. *INTONSAS COMAS*) Plutarch. Crasso cap. 44. *cum reliqui Parthi Scythico adhuc more, ad perterrendos hostes comam alerent. Ita Lycurgus La cedæmonius ciues aduersus ad alendam comam, inquiens, ea formosos, pulchriores: deformes terribiliores reddi. Plut. Apophth. 76.*

VANIS ET INANIBVS) *Sepe vana pro veris, maxime in bello, valere.* Livijs 34, 12, 3. quem ad locum Gruteri notam consule, cum Polit. Lipsii 5, 16. Virungo in Taciti Agricol. 26, 3. Floro 4, 12, 16. Z. & Indice eius, voce *inuisitata*.

Communi enim sit visio natura, ut inuisis, laicantibus atque incognitis rebus magis confidamus, magisque exterramur. Cæsar de bell. Ciu. 2, 4.

4, 13, 6. *CIRCUMFUNDI*) Lilius 31, 21, 10. de Gallis: circumuenire à cornibus; & amplecti hostium aciem (quod multitudini aduersus paucos facile videbatur) conati sunt. Ceterum hunc Curtii locum tuitus sum aduersus virum doctum, qui legebat, circumfundi paucioribus non posse; in Indice Floriano, voce *Circumfundere*.

4, 13, 8. *LATRUNCULORVM*) An ex hoc loco descriptus est Iambus? *Latrocinio clam vincas, pralio palam.* & qui sequitur: *Latrunculorum ac furum votum, fallere est.* ex verbis sequentibus.

Apud Maronem. Æn. 9, 150. Turnus Latinorum dux contra Æneam & Troianos, contemptis Græcis, hæc subiicit:

- - - tenebras, & inertia furta
Palladi, cæcis summa custodibus arcis,
Ne timeant: nec equi cæca condemur in aluo.
Luce palam certum est igni circumdare muros.

[Quo loco obiter indicabo, quatuor verba post vocem *Palladij*, videri spuria] Potuit Curtius respexisse locum Virgilio Æn. 2, 390.

- - - dolus an virtus quis in hoste requirat?
inquit Chorcebus in nocturno proelio. *Muli victoriam quacunq; gloria malunt.* Et occurrunt passim apud nobiles rerum scriptores nocturna proelia: apud Florum 3, 5, 23. Plut. in Pompeio cap. 53. Orosium 5, 19. Appian. de bell. Mithrid. Dionem lib. 36. Eutropium lib. 6. singulare est propter umbram lunæ qui Romanis contra Mithridatem peperit victoriam. Adde Vespasianarum & Vitellianarum copiarum proelium nocturnum, apud Tacit. Hist. 3, 23, 6. Raderus. Vide Gruter. ad Liu. 1, 11, 8. *Consilio enim aditus dolus.* & Fortneri notas Polit. ad Tacit. 4, 47, 1. vbi eximie hac de re disputat Vir Prudentissimus.

QVAM PRÆCIPITIS) Gruterus dicto loco, & Gebhard. Crepund. 1, 11. citant: *quam præcis*, approbata etiam à Ms. Bong. altero lectione. Et sane id verbi non raro simili sensu reperitur. ut observauit Brillon. lib. 1. de formulis. Mihi tamen præplacet Pithæani cod. scriptura, *præcipis*. modo enim præcessit, Alexandrum noluisse Parmenionem increpare, igitur intuitum fuisse Polyperchontem. at certe si plurali numero fuit usus, non, ut voluit, pepercisse videtur Parmenioni.

4, 13, 9. *FVRIVM NOCTIS OBSTARE*) Transtulit hæc in suum Panegyricum Claudianus in VI. Honorii consulatum versu 477.

*Ecce virum, taciti nulla qui fraude soporis
Ense palam sibi pandit iter, remeisque cruentus,
Quæntum nox tenebris, manifesta que pralio furis &c.*

Nec solum inglorium sic vicisse: sed etiam sic eecidisse. Statius Theb. 3, 160.

- - - Sed nec bellorum in luce patenti
Conspicui facti, æternaque genibus ausi,
Quæstus miseræ vultus memorabile matri:
Sed mortem obscuram, miseranda que funera passi,
Heu quantum furto cruor, & sine laude iactis!

Gebhard. Crepund. 1, 11. Porro quem hic animum Alexandro, Iustinus II, 6, 8. Dario tribuit, cum affirmasse suis, *occulta consilia victoriae fortuna conuenire*. Vbi notam vide.

4, 13, 10. *FIGILIAS*) Hoc vno verbo Parmenionis consilium cœcit Alexander, quod barbarus vigilaret: affirmat idem Arrianus 3, 2, 19. totam noctem exercitum

ercitum Darii in armis peruigilem stetitisse, uti locus nocturnis insidiis nullus esset, eamque rem fatigato per infomniam milite vehementer Dario obfuisse. Raderus. De vigiliis Persarum vide quae obseruat Briffon. lib. 3. pag. 346.

COMPERTVM HABEO) Abesse possint haec nullo sententiae damno. Sed quando in longe pluribus reperi; reliqui.

4, 13, II. FRÆNATOS EQVOS STARE) Transcripsit hunc locum Alex. Bened. lib. I. Diarior. de pugna Tarrensi inter Galliae regem Carolum IIX. & Venetos: Octavo Idus rex Gallus ducibus omnibus assentientibus post primas vigiliæ frenatos equos stare, & vniuersum exercitum in armis esse iubet &c.

IGNIBVS) Vigilum, scilicet. Vide Gruter. ad Tacit. I, 65, I. apud Rom. inualidati ignes.

4, 13, 13. ADHVC) Vide infra ad 4, 14, 14.

ARMA IACIENTES) Quam hoc cum probro coniunctum sit, docet Gruterus ad ista Liuii I, 27, 15. arma fide iactantes. Cuius obseruationi addi potest exemplum illustre ex Valer. Max. 3, 2, 24. de Scæua viro fortissimio: tragula femur traiectus, saxique pondere ora contusus, galea iam ictibus discussa, & scuto crebris foraminibus absumpto, profundo te credidisti, ac duabus toricis onus, inter vndas, quas hostili cruore infecerat, enatasti: visoque imperatore, armis non amissis, sed bene impensis, cum laudem mereris, veniam petisti; magnus praelio, sed maior disciplina militaris memoria.

4, 13, 14. QVAM EXPETERET) Acidalius præpositionem abicit, & peteret, contra omnium codicum fidem censet: nec male sentit, quod compositum idem paullo ante præcesserit. Sed nihil muto, cum & hoc ferri possit. Raderus.

4, 13, 15. IN CANDIDA VESTE) Solennis mos Romanis sacra sic peragi. Ouid. Fast. I, 79.

Vestibus intactis Tarpeias itur ad arces,

Et populus fisco concolor ipse suo est.

Etiam spectaculis intererat candidati. Martial. Epigram. 4, 2.

Spectabat modo solus inter omnes

Nigris munus Horatius lacernis;

Cum plebs, & minor ordo, maximusque,

Sancto cum duce, candidus sederet.

Apud Græcos quoque plurimus vsus albæ vestis. In Panathenæis nefas atra veste spectare. Raderus.

VERBENAS) Sagmina & verbena eadem herba. Plin. 22, 2. Non alioquin de sagmina in remediis publicis fuisse, & in sacris, legationibusque verbena. Certe utroque nomine idem significatur, hoc est, gramen ex arce cum sua terra euulsum: ac semper & legati cum ad hostes, clarigatumque mitterentur, id est, res raptas clare repetitum, vnus virque verbenarius vocabatur. Ad quem Dalecampius: Liuius 30, 44, 6. Neuius, Seruius, Ternebo verbena, non herba priuatum genus dicuntur, sed rami, virga, frondes, omnium sacrarum arborum, vt lauri, oliuæ, myrti: quin etiam herbas ex puro loco decerpas, quibus festis diebus arce coronantur. Terent. in And. 4, 4.

Ex ara hinc sime verbenas tibi. Myrtum apud Menandrum fuisse, ex quo illa comicus transtulit, constat. Virg. Ecl. 8, 65.

Verbenasque adole pingues & mascula thura.

Verbenas, quasi herbenas dictas volunt, illasque facile accendi, & flammam concipere ob pinguedinem. Apud Tranquillum in Vespas. 7, 2. in Serapidis templo verbenas, corona, & panificia fuerunt. Guiland. Græcis ἰσχυροτέρα, id est, sacra dicitur

verbenaca. Eisenbraut. Raderns. Vide plura apud Tiraquell. in notis ad Alex. dies Genial. 5, 27.

PRÆIBAT PRECES REGI) Sic olim conieci, quomodo postea & Acidalium vidi coniecisse, & vero Raderum ex Ms. edere: qui vere adstruit ex Brissonio de formulis lib. 1. pag. 61. vbi multa huius phrascos exempla, constare, non aliter legendum esse.

IOPEM) Iouem quod hic addit, in solitum. Nam alibi *Minervam* saltem iungit, & *Victoriam* infra 8, 2, 32. *Viclimis Minerva Victoriaque castis. 8, 11, 24. Ara in petra locatae sunt Minerva Victoriaque.* An ergo Jupiter ex hoc dearum collegio excludendus, alii vidento. Acidalium.

4, 13, 17. ALTIOR SOMNVS) Iustin. 11, 13, 1. Suetonius de Augusto in vita 16, 3. *Sub horam pugnae tam arcto repente somno desuincius, ut ad dandum signum ab amicis excitaretur.* Satis memini tale quid alicubi memorare Bonfinium, de Matthia Coruino Vngariae rege, ni fallor in obsidione Sabbatii. Idque euenire post grauissimas curas cum decessam cogitando mentem sopor oppressit, praeter haec exempla ostendit etiam Ortho apud Sueton. 11, 2. Quae consideratio nonnihil ponderis adimit defensionis Philotae, quam facunde exsequitur noster infra 6, 10, 13.

LYCE ORTA) Indicandum quanam illa fuerit, qua Persarum opes concidere. Il Giornale di M. Lodouico Dolce, & Reusnerus in Diario historico referunt ad VII Kal. Sept. siue 26. Augusti Anni Mundi 3634. quo ipso die, Anno Christiano 1516. meminerunt etiam Selymem Turcam insignem de Persis victoriam reportasse in campis Calderanis, quod quidem Leunclau. in Pandect. Turc. accidisse scribit anno 1514. Sed de praelio ad Arbela. pergamus. Ergo cum Dulci & Reusnero consentit in die, Zvinger. Volum. 24. lib. 1. vbi tamen notat alios 25. Septemb. statuere diem huius pugnae. Buntingus in Chronol. id refert ad diem 2. Octobr. A. M. 3638. Raderus in sine Explanat. ad hunc Curtii librum, ponit A. M. 3724. & Kal. Octobres, ex Scalig. de emend. temp. lib. 5. vbi de initio Olympiad. & imprimis lib. eod. vbi de Anno primo Calippi, & initio Imperii Asiatici Alexandrei. De Aeliani loco supra disputatum est ad 3, 8, 23. Vide etiam quae de Lunae defectu (vnde haec dies quam proxime & certissime deprehendi potest) adnotata sunt ad 4, 10, 2.

4, 13, 18. ALIAS) De vigilantia Alexandri singulare est quod narrat Marcellin. 16, 6. *Ille namque aenea concha supposita, brachio extra cubile praetento, pilam senebat argenteam; ut cum nervorum rigorem sopor laxasset insusit, gestaminis lapsi tinnitus abruptum percuterit somnum.* Hinc Sidonius Carm. 5, 202. Maiorianum a vigilantia commendaturus, sic ait:

Totus dormitat ad istum

Magnus Alexander

4, 13, 20. IPSE PRONUNCIAT) Multo melius sic vulgati, quam *Mod. cibum ut caperent ipsi, pronunc.* ipse vitro iubet, non expectato amplius Alexandro. Raderus. Hic quoque prouidi ducis munere functus est Parmenio, ut quod è re esset administraretur, nec tamen offenderetur Princeps, qui utique hoc volebat fieri: & absque dubio in eam diem pugnam edixerat. Quantum autem in eo sit, ut corpora militum bene curentur, nec labore vel inedia defatigata exponantur laboribus & discrimini, satis approbavit euentus variorum praeliorum. Vide insigne eius rei exemplum apud Lium 21, 54.

4, 13, 23. QVOD SECRYS SOMNVVM CEPISSET) Obserua cum Acidal. illa verba per glossam irrepsisse in contextum. Sed cum in omnibus exemplaribus apparerent, malui illa parenthesi claudere quam omittere, cum incertum sit irrepsisse, quamuis omnino id factum iudicem. Raderus.

QVOD

QVID METVAM) Tetigit eleganter hanc historiam Sidonius Carmin. 9; 57. ubi de Dario sic:

*Qui cum maxima bella concinasset,
Tota & Persidis undique gregata
Pro constitisset arma campo;
Hoc solum perhibetur affectus,
Dormire ut melius liberes hosti.*

Quod fallor, si hæcenus ita intellectum est vulgo. certe præterit Vir Doctiss. cuius solidi existant in id opus commentarii.

4. 13. 25. *RARO ADMODUM*) Hanc lectionem merito suo traducunt Acidal. & Rader. ut intricatam & vix ferendam. Ille vero multa cum violentia, vix tamen verum Curtii sensum deprehendit, quem credo me assequutum esse ex scriptura Vett. Cod. quam inter varias redeimus, verbis etiam proxime verum constitutis: *Raro admodum, admonitu magis amicorum, quam metu discriminis, quod adendum erat; vii solebat munimento corporis. tum quoque sumpto, procoffi &c. quo loco ablativus sumpto eadem forma ad præcedentia refertur, quomodo omitti, supr. 3; 13, 9. At illi, qui sub oneribus erant, omitti per metum, capessunt fugam.* Ceterum si amicis ita monentibus parere potuisset, viveret adhuc fortassis & Suecus Alexander. Certissimum autem est, si quando, ut voluntur vices rerum, existant qui veterem armaturam adfuecant ferre, eos quantumvis hostium numerum, nudis corporibus ruentium, ex facili esse propulsiuros.

TAM ALACREM) Sive ex animi sententia: seu vultu ita comparato ad confirmandas spes militum. quam inter artes ducum esse monuimus supra ad 3; 8, 11. & pluribus Gruter. in Tacit. extremo discurrit 27.

ET VULTU) Ita omnes edd. & membranæ. Acidalius contendit legendum esse; *& ex vultu eius*, clarius quidem hic & liquidius. Sed possis ita accipere verba Curtii, ut intelligas; milites conspecto eius vultu, victoriam auguratos esse. Sic apud Hirtium de B. Afric. cap. X. milites Cæsaris nihil solati in præsentia, neque auxilium in suorum consilio animaduvertebant, nisi in ipsius Imperatoris vultu, vigore, mirabilique hilaritate.

AVGVRABANTVR) Vere Senarius: *Vultus ducis, victoriae augur optimus.* Raderus. Alterius etiam ominis meminit Plut. in vita cap. 54. Calones in duas partes se diuisisse, utrique ducem fuisse, quorum ii alterum Alexandrum, alterum Darium nominarint. *Hæc ut audiuit Alexander, iussit ipsos duces singulari prælio decernere, Alexandrumque ipse, Darii Philotas armauit. duellum exercitus spectauit, in omen futuri eam rem irabens.* Dimicatum est acriter Alexandro victore. Refert id ex Plut. Camerar. Subcisii 2, 19. adiunctis pluribus eius generis exemplis.

4. 13. 26. *PRORVPTO VALLO*) Ut simul exire versus ordine possent. res longa fuit, si per portarum angustias singuli cogerentur exire. Raderus.

ALIEMQVE DISPONIT) Proderit his Curtianis conferre Diodor. 17, 57. & Arrian. 3, 2, 23.

4. 13. 27. *ARGYRASP.*) At hos demum fecit Alexander in Indiam moturus. Vide Notam ad 8, 5, 4.

4. 13. 28. *ORESTES. LYNCSTESQVE*) Non sunt hæc virorum nomina, sed populorum, qui alias Græca terminatione *Orestæ, Lyncestæque* appellantur. Clarum id ex Diod. 17, 57. De ipsis populis vide Strab. lib. 7. Stephanum; in *Abzæ* qui gentile format *Lyncistæ* per *i.* Plinium 4, 10. & Prolemaum.

PEREGRINI MILITIS) Diodor. Polyperchonta Stymphazorum ducem

ducem facit. Certe si qua in aliare, in acierum descriptione non satis fido Curtio, vel librariis eius.

HPVS AGMINIS) Recte vidit Acidalius hæc nullo modo cohære præcedentibus: deinde illud *princeps* nouo more accipi pro duce: denique *Amyntam* hic nominari, qui tamen ei proelio non interfuerit. Postremum tamen omnium optime ordinasse videtur Loccenius, cuius verba subiicio: Mirum in modum hæc æstant Acidalius & Modius, incerti quid nominis pro *Amynta* reponant, nam illum plane ex hoc censu eiiciunt, & in Macedoniam relegant. Acidalius modo *Menidam*, modo *Stymphicos*, modo nescio quem vel quos substituit Amyntæ, nullo tamen auctore. Mihi pro *Amynta* placet *Simmiæ*, quem Amyntæ locum supplere iubeo vsque donec alius sese offerat, & sic iubet Arrian. 3, 2, 24. ab hoc Amyntæ Philippi F. (agmen) Huius agminis dux erat *Simmiæ*, quod *Amyntas* in Macedoniam ad describendum militem missus esset. Miror quomodo sese adeo torqueant Modius & Acidalius, cum hæc plana sint omnia. Confirmat nostram lectionem, quod Polyperchontem & Amyntam in vno ordine se inuicem subsequentes ponit Arrianus, æque ac Curtius. Quamuis hic quoque ferri posset *Amyntas*, si per Modium & Acidaliu liceret. Nam cum legatio in Macedoniam ipsi commissa esset, iam dux factus erat sui agminis, vt colligere est ex Arriano. Cum autem in eo esset vt obiret legationem, transfuit agminis sui præfecturam in *Simmiæ*, interim nihilominus forte à veteribus Historicis respectu prioris officii in ducum numerum relatus est. Sed malo abesse *Amyntam* in gratiam Acidalii & Modii. Hactenus Loccenii verba: nec alia fere Raderus affert, quam quæ viderat Loccenius.

PHILAGVS BALACROS) Omnia hæc sunt obscurissima, nec mirum si palpamus in his tenebris. At cum idem & alii fecerint, quid vetat, vt & nos tentemus si qua eluctari detur. Nec enim largiar Radero iustam hanc esse scripturam: nec si quædam membranæ sic seruent, reliquas consciscere video. Et Raderus nullam gentem, quod hic oportuit, ostendit Balacrorum nomine notam: nec quam scriptorum eos prodit, si Arrianum 3, 2, 27. excipias, mendosum tamen, nam quod ibi leguntur *οἱ Βάλακροι ἄκροντες*, re ipsa sunt *οἱ Βαλάκρου ἀκροντες*, iaculatores quos dicebat Balacrus: ii inquam ipsi, de quibus mox 3, 3, 4. idem auctor. *οἱ ἐν Βαλάκρου ἄκροντες*, iaculatores quibus Balacrus præerat. Erat autem iste Balacrus Amyntæ filius, præfectus auxiliariis copiis *ἐπὶ τῶν συμμάχων*, hi sunt, quos noster vocat, in societatem nuper adscitos, vt me docet Arrian. 1, 8, 27. eam præfecturam in Phrygia nactus est: vt inde suspicio inceserit, Curtium scripsisse, *Phrygas Balacrus regebat, in soc. nup. adscitos*. Certe hominis hoc nomen esse, non nationis vel ex ipso Curtio constat, qui eum nominat, 4, 5, 13. & 8, 11, 22. Philam Antipatri filiam in matrimonio eius fuisse, ex Antonio Diogene apud Photium Cod. CLXVI. didici, quod alibi vix reperias. nam de Cratere & Demetrio, quibus postea nupsit, exploratum est. Diodor. 17, 57. filium ei tribuit Philippum, eumque proximum à Polyperchonte locum obtinuisse scribit. Qui hæc recogitantem admodum animi dubium facit, annon de illo potius accipiendus sit Curtius, præsertim cum Balacrum in Ægypto fuisse relictum, scribat Arrian. 3, 1, 20. & accedat lectio quorundam Codd. *Philacrus Balacrisios regebat*: vt credas scriptum fuisse *Philacrus Balacri*, sic appellato per Curtium homine, & expresso nomine parentis, vt in reliquis lateat vocabulum gentis in fidem adscitæ, quod non expedit, & ineptiarum piget. Sabellicus Enn. 4, 5. mire retulit hæc Curtiana: *Subsidio his esset, inquit, Cenas Orestes, & Lysesia: Peregrinum inde agmen sequi, cuius Amyntas erat princeps. Aderant Philagus & Balatros nuper in societatem asciti, & ipsi quidem moderatores*. Est & alius apud Arrian. 2, 3, 2. *Balacrus Nicannris F. Cilicia satrapa*.

Alius

Comment. in Curtium. lib. 4. cap. 13. n. 29. 31. 32. 33. 34. 35. 36.

Alius præterea Nicandri F. Pyrrhi amicus, apud Dionys. sub fin. Excerpt. Valerianor.

4, 13, 29. *MALION*) Græca terminatione, pro *Maliensum*, hos enim equis tum meruisse constat ex Diodoro 18, 11.

4, 13, 31. *CRETENSIBVS*) Nam hos sagittarios optimos fuisse videre est ex auctoribus quos citat Tiraquellus ad Alex. Dies Geniales 6, 22.

4, 13, 32. *VERSATILEM*) Huius verbi vim ipse Curtius exponit, *versatilis acies*, quæ verti & circumagi potest: ubi ubi vsus postulet. Atque ea accedit quidem quam proxime ad *ἐπιφύρομα* de qua, indice Raderus, copiose Ælianus Tactic. cap. 38. & Sixtus Arcerius ad eundem locum. Frontinus 2, 3, 19. de hac ipsa Alexandri acie: *Alexander ad Arbela, cum hostium multitudinem videretur, virtuti autem suorum fideret, aciem in omnem partem spectantem ordinavit, ut circumuenti, undique pugnare possent.*

4, 13, 33. *FALCATOS CURRVS*) Romani aliam rationem aduersus falcatos currus pugnandi habuerunt, ut docet Veget. 3, 24. Front. 2, 3, 17, 18. Macedonas autem primos vsos esse non persuadet Ælianus. Raderus. Locum Æliani non reperio.

4, 13, 34. *NEC TAMEN &c.*) Ita ut singuli militum latius spatium in sua quisque statione occuparent, ne densius & artius comprimerentur & circumuenerentur. c. c. miles, qui prius tres pedes occuparat, sex occupare iussus, manente eodem ordine & numero, in latum & longum, ita fiebat, ut media acies non exhauriretur, sed par vbique esset spatium, quamuis laxius starent. Raderus.

MEDIAM) Modius ediderat *υλισμῶν*, ex qua voce coniicit leg. *inimam* Acidalius.

4, 13, 35. *HÆVD PROCVL ACIE*) Vulgo *ab acie* legitur, apud Modium *hævd procul aciem*, quod Acidalius lapsum operarum censet, & *acie* rescribit. Pro scriptura Modiana exempla ex Liuiio lib. 31. Plinio 9, 53. & Curtio ab recentioribus Grammaticis adferuntur, sed testimonia sunt inestabilia. nullus veterum ita locutus, nec Priscianus annotauit, nec vllus priscorum. Dicamus ergo *procul acie*, non *aciem*. Apud Liuium *procul muro*, rescribendum *procul muro*, ut emendatiores codices docent, ut & apud Plinium *procul Neapoli*, non *Neapolim*. Grammatici recentiores etiam hunc Curtii locum addunt, & mendum mendo confirmant. Raderus.

4, 13, 36. *MVRICES FERREOS*) Præter ea quæ de muricibus (sive, ut ibi aliquoties scribitur, nescio qua causa, *muricibus*) & tribulis sparsis, item sudibus defixis, Lipsius Poliorc. 5, 3. & 2, 2. de stilis cæcis: item Rittershus. ad ista Saluiani lib. 6. *exercitus pugnaturi ea loca, per quæ venturas hostium turmas sciunt, aut foueis inuenerunt, aut sudibus præfigere, aut tribulis infestare dicuntur.* & Steyv. ad Veget. 3, 24. tradunt: addi possunt illa Herodoti 8, 28. de Phocensibus, qui *in saxa urbem Hyampoliam, depressa ingenis fossa, amphoras illic inanes deposuerunt. in quas Theffalorum equi incidentes, crura frægerunt.* Cui simile Dio lib. 40. ex lib. VII. Cæsar. de Gallis ad Alexiam: *conati noctu per munitiones Rom. in urbem peruenire, magnum detrimentum passi sunt. in iis enim locis quæ equitatu accedi poterant, occultas fossas Romani duxerant: defixisque in eas stipulibus, superficie remis texerant, ut aequales reliquo circumposio solo essent: in eas fossas equi virique imprudentes delapsi peribant.* His similes fossas à Peruvianis aduersus Hispanos esse factas, scribit in Hist. del Peru. August. Garate lib. 2. cap. IX. & Barthol. de las casas de crudelit. Hispan. in Ind. Itemque Petro de Ceca Chron. del Peru. 1, 22. Adde eundem Dionem paulo supra, de regulo Britanno qui aduersus Cæsarum Thameis *radum sudibus, partim ex aqua exstantibus, partim infra eam delincentibus,*